A°. 1833. N°. 145.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 5 December.

FRANKFORT, den 1sten December.

Uit Hamburg wordt den 20sten November het volgende geschreven: « De terugroeping van den Franschen gezant, den markies *St. Simon*, van Stokholm maakt hier het onderwerp der gesprekken van den dag uit. Men verhaalt onder anderen, dat de markies naar Parijs berigt heeft gezonden van hetgeen Koning *Karel Jan* gezegd heeft over de bemoeijingen van de propoganda, om de bestaande orde van zaken overal te ondermijnen. De markies heeft dit beschouwd als een verwijt tegen hem, dat wegens zijne diplomatieke hoedanigheid op de Fransche regering moest terugstaiten. Dit berigt moet met veel bitterheid gegeven zijn, daar de Fransche regering het opzien niet heeft vermeden, hetwelk de terugroeping van eenen gezant gewoonlijk verwekt, en daar zij, naar men zegt, aan verscheidene hoven van den tweeden en derden rang heeft doen te kennen geven, dat zulks als voorbeeld gelden kon, bijaldien men zich mogt veroorloven, om Frankrijk van verstandhouding met de propaganda te beschuldigen. Dat klinkt wat Bonapartistisch en is niet overeenkomstig den tegenwoordigen tijd, vermits het de vrijheid van spreken schijnt te bedreigen, welke toch het allerminste uit Parijs diende beperkt te worden. Nogtans zou er gedreigd zijn om de diplomatieke betrekkingen af te breken met al degenen, die even als de Koning van Zweden mogten oordeelen, dat het Parijsche kabinet in staat zou zijn om de propaganda op eenigerlei wijze te begunstigen. Bij de groote mogendheden heeft men wel bezwaarlijk zoo iets laten blijken, maar deze zijn, zegt men, de Fransche regering voorgekomen en hebben haar verklaard, dat men de gevaarlijke strekking der propaganda, welke haren hoofdzetel te Parijs heeft, niet langer op den vreemde zou dulden, en zonder verschooning zou te werk gaan tegen alle personen, die van moedwillige verbreiding der leerstelsels van de propaganda overtuigd worden.

Van den 2den December.

Van de Pruissische grenzen wordt den 26sten November het volgende geschreven: » Voor ongeveer acht dagen is een Fransch koerier van [illegible] Parijs gereisd. Hij [illegible] ches bij zich gehad hebben, daar hij naauwelijks een [illegible] schap heeft vertoefd. Men dacht dat hij wel het antwoord zou brengen op de vertogen, welke te Petersburg over het traktaat met Turkije gedaan zijn. Het Petersburgsche kabinet heeft, zegt men, daarop geen acht geslagen en genoegzaam hetzelfde aangevoerd als de Porte: dat het namelijk aan onafhankelijke staten vrijstaat, verdragen te sluiten, zonder daartoe vooral de goedkeuring van eenen derden te vragen.

PETERSBURG, den 20sten November.

Zijne Majesteit de Keizer heeft den adjudant-generaal vice-admiraal *Lasareff 1*, tot dus verre belast met het bestuur over de vloot en havens der Zwarte Zee, benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber der genoemde vloot en havens.

STOKHOLM, den 19den November.

Men schrijft uit Umen: « Onderscheidene soorten van trekvogels hebben deze streken (Lapland) eerst in de vorige week verlaten, en wij zullen derhalve misschien nog lang op den winter kunnen wachten, hetwelk wel te wenschen ware, opdat de alhier behoorende schepen nog eerst mogten aankomen.

PARYS, den 30sten November

Het ministerieel avondblad levert heden de volgende berigten:

« Men schrijft van Bayonne van den 24sten dezer, dat onderscheidene aanvoerders der insurgeten op Fransch grondgebied de wijk hebben genomen. De hertog van Grenada (vroeger graaf van Solina) was den vorigen dag te Sare aangekomen. Alle schijnen hunne zaak als verloren te beschouwen.

« Voorts heeft men ons een brief van den kol. *Jaurequi* van den 23sten vertoond, waarvan het volgende de vertaling is; onze particuliere korrespondentie is niet verre genoeg gevorderd, om den inhoud te waarborgen:

» Volgens de tijdingen, die wij ontvangen, hebben de troepen der « Koningin Vittoria en Bilbao bezet. De insurgenten bevinden zich « nog te Azpeytia, Azcoyla en Segura.»

« Te Villacoya, op negen mijlen afstands van Bilbao, heeft er een « gevecht plaats gehad. Men heeft twee bataljons der insurgenten, met « een hunner aanvoerders, den kanunnik *Elcheverrea*, en eenige andere « officieren gevangen genomen. Zij zijn alle doodgeschoten.

« PS. Een brief van den generaal *Sarsfield*, van den 26sten, ver« meldt, dat hij Bilbao, zonder eenigen tegenstand te ontmoeten, heeft « bezet.»

« Het gouvernement heeft tijdingen van Madrid tot den 18den. Na het ontslag van den generaal *Cruz*, is het ministerie van oorlog, bij dekreet van den 16den, ad interim aan den generaal *Zarco del Valle* opgedragen. Men herinnert zich, dat deze in het jaar 1820 bij hetzelfde departement, onder den markies *de Las Amarillas*, is werkzaam geweest.

« Don *Carlos* bevond zich nog in Portugal. [illegible] kers hebben, om eene belooning te verdienen, eenige zijner aanhangers op Portugeesch grondgebied opgeligt en aan den kapitein-generaal uitgeleverd.

Overigens komen al de berigten, van de grenzen ontvangen, daarin overeen, dat de insurgenten immers in de Baskische provincien geheel uiteen waren gejaagd, en een goed heenkomen zochten. Van Bilbao, ofschoon men te Bayonne nog niets zekers van de vermeestering dier plaats wist, kwamen een aantal vlugtelingen, onder anderen ook eenige monniken uit het Franciscaner-klooster, die het eerst de vaan van den opstand hadden geplant.

Het Fransche gouvernement schijnt zijne gewapende tusschenkomst hetzij als onnoodig, hetzij als ongeraden te beschouwen, immers men verzekert dat door het ministerie van oorlog bereids last is gegeven, om alle verdere uitrusting te staken, en dat eerlang het observatie-leger tot een enkele divisie zonde worden verminderd.

'sGRAVENHAGE, den 2den December.

Blijkens gegevene antwoorden op sommige bedenkingen tegen het bedrag der uitgaven, of sommige posten der staatsbegrooting, is het algemeen bedrag der begrooting, met 1833 vergeleken, werkelijk met ongeveer *vier ton* bezuinigd, in aanmerking genomen zijnde de onbetwistbare verhooging van de uitgaven wegens de [illegible] schuld. Z[illegible] acht, wanneer men bedenkt, dat op de begrooting [illegible] twee millioen buiten beschikking gesteld is; eene bepaling, waarop voor dat jaar niet zal worden terug gekomen, en dat wederom voor 1834 eene zoodanige bepaling, voor eene gelijke som, is voorgedragen, welke dus het onmiskenbaar bewijs oplovert, dat de regering wederom al het mogelijke doen zal, om de uitgaven achtervolgens tot het laatste peil te brengen, waarvoor dezelve vatbaar zijn.

Omtrent het zoogenaamde oude gedeelte der nationale schuld is te kennen gegeven, dat te dien aanzien bedenkingen zijn in het midden gebragt over het bedrag van de afgetrokken som wegens het gedeelte, waarvan het rijk eventueel zal kunnen worden ontlast. Nadat gedurende de laatste jaren bij de begrootingen $\frac{1}{32}$sten van de nationale schuld zijn afgetrokken, maar te gelijk in de voldoening van dit gedeelte door buitengewone middelen is voorzien, heeft men, bij het opmaken der begrooting, in opzettelijke overweging genomen, of het, vermits nu voor als nog tot geene buitengewone voorzieningen wordt overgegaan, niet raadzaam zijn zou, om bij het uittrekken van den post toe te naderen tot de meer waarschijnlijke uitkomsten, welke den loop der onderhandelingen, in dit opzigt, doen vooruitzien; men heeft zich toen niet mogen ontveinzen de weinige waarschijnlijkheid, dat $\frac{15}{31}$ van de nationale schuld van elders zal worden voldaan, en hierom gemeend zich te moeten bepalen tot het aftrekken van de *f* 8,400,000, tot welker wegvalling die uitzigten zich thans bepalen.

De 6 pCts. obligatien zijn door de intrekking in de leeningen van 1832 en 1833 terug gebragt tot een kapitaal van zes millioen gulden, waarvan zeker de uitloting, naar men vooronderstelt, niet wordt verlangd. Gerustelijk zal kunnen worden verbeid de algemeene maatregel tot intrekking van dat papier, welke nog in de tegenwoordige zitting der vergadering zal voorgedragen worden.

Opzigtelijk het departement van oorlog is aangemerkt, dat het onmogelijk is eene raming van de behoeften van dat departement in tijd van vrede te maken, zoo lang die vrede niet gesloten is, of althans de voorwaarden daarvan bekend zijn. Eerst dan zal de Koning vaste bepalingen kunnen maken omtrent de sterkte van het leger, in verhouding to[illegible]

de uitgestrektheid der grenzen, zoo wel als tot het aantal en de grootte der vestingen en sterkten, die men eventueel zal moeten bezetten en verdedigen.

Over het ontwerp van wet der middelen voor 1834 wordt aangevoerd, dat men tot hier toe geenen grond gevonden heeft, om voorstellen te doen tot het veranderen van een gedeelte der belasting op de paarden in eene belasting op de rijtuigen; daartoe behoort men alvorens te kennen de geheele werking van de, eerst met Mei dezes jaars ingevoerde wet op het personeel. Voorstellen van dien aard zouden dus voor als nog op gebrekkige grondslagen rusten, en eerst na verloop van een jaar zal men zich in staat bevinden, om de zaak met meerdere kennis ter toetse te brengen.

Betrekkelijk de herziening van de wetten nopens de regten op den in-, uit- en doorvoer zegt men, dat de gebeurtenissen, welke sedert de zitting van 1831 en 1832 hebben plaats gegrepen, noodwendig eene herziening vereischten van de toen aangeboden ontwerpen, daartoe strekkende; maar de regering zich voorstelt om nader ontwerpen daaromtrent aan de vergadering van de staten-generaal aan te bieden, doch dit niet eer zal kunnen geschieden dan wanneer de betrekkingen tusschen Nederland en nabarige staten zoodanige vastheid zullen hebben verkregen, als ter behoorlijke regeling onzer handels-aangelegenheden wordt vereischt.

Het te kort op de begrooting voor 1833 bedraagt, naar eene gedane opgave, *f* 6,257,430$\frac{1}{2}$, hetwelk eensdeels voortspruit uit de latere invoering van den accijns op het gemaal en het niet tot stand komen van de accijnsen op de brandstoffen, en anderdeels uit de lasten welke hebben moeten worden gedragen wegens aflossing en rentebetaling van nieuwe schuld, grootendeels veroorzaakt door de zeer vervroegde fournissementen der leening van 1833.

Van den 3den December.

H. K. H. de Prins van Oranje zal den 10den dezer uit deze residentie, vergezeld van den Erfprins, naar Petersburg vertrekken, alwaar HH. KK. HH. tot in het begin der maand Maart zullen verblijven. Op het einde dezer week wordt de Prins alhier verwacht, om bij de viering van Hoogstdeszelfs geboortedag in deze stad tegenwoordig te zijn.

— In den afgeloopen nacht is Z. Exc. de minister *Verstolk* naar Weenen vertrokken, en is in den voornacht voorafgegaan door den kabinets-koerier *Hoogen*.

De heer *Lecrecq*, adjunct-commies bij het departement van buitenlandsche zaken, vergezelt den heer *Verstolk van Soelen*. Zondag was deze heer van Londen alhier teruggekomen, alwaar hij sedert het laatste vertrek van den heer *Verstolk* derwaarts, vertoefd heeft, en nu door [illegible]

Van het vertrekken van een referendaris van buitenlandsche zaken met den heer *Verstolk*, waarvan heden een anders doorgaans goed onderrigt dagblad spreekt, is niets bekend.

— In de afgeloopene week zijn van hier naar Londen vertrokken twee adjunct-commiesen van het departement van buitenlandsche zaken, met depêches.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gisteren werkzaam geweest met het onderzoek dan regerings-antwoorden op de bedenkingen ten aanzien der begrootings-wetten gemaakt. Deze antwoorden hebben op nieuw tot eenige aanmerkingen aanleiding gegeven, die waarschijnlijk andermaal der regering zullen worden onderworpen. Intusschen wordt er voortgegaan met de behandeling van de onderscheidene ontwerpen, en kan men de algemeene beraadslagingen over verschillende derzelve binnen weinige dagen te gemoet zien. De nieuwe voordragt omtrent de grondbelasting, welke op de reeds bekende grondslagen zal gevestigd zijn, zal, in eene op morgen ten half drie uren te houdene zitting der kamer worden aangeboden.

AMSTERDAM, den 3den December.

Beurs van den 2den December.

Aan onze fondsen-markt heerschte heden over het algemeen eene zeer willige stemming en zoowel binnenlandsche als buitenlandsche effecten vonden tot verhoogde koersen koopers.

In onze 2$\frac{1}{2}$ pCt., 5 pCt. en sijndikaat vonden aanzienlijke omzettingen plaats en is voor binnenlandsche rekening veel gekocht.

Russische fondsen van 1833 en 1831 gaan in solide handen, doordien het van dag tot dag moeijelijker wordt het geld te placeeren; Roebels wèl gezocht.

Duitsche fondsen goed te plaatsen ook Spaansche effecten iets hooger.

Politiek nieuws was er hoegenaamd niets. Het vertrek van den baron *van Soelen* naar Weenen schijnt met de aangelegenheden van Luxemburg in verband te staan. Aan de reis van onzen Kroonprins wordt intusschen geen staatkundig doel toegeschreven.

De berigten uit Spanje boezemen weinig vrees meer in, doordien, zoo het schijnt, de Spaansche interventie niet noodig zijn zal.

Zie hier de prijs-fluctuatien:

Holland. 2$\frac{1}{2}$ pCt. 49$\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$ gebleven met veel handel; 5 pCt. 93$\frac{11}{16}$, $\frac{5}{8}$, 93$\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$ gebleven; kansbiljetten 22$\frac{3}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$; Oude sijndikaat 88$\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$, 88$\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; nieuwe 71$\frac{3}{4}$ à 72; handelmaatschappij 98 à 98$\frac{1}{4}$ met geringe omzetting.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 57$\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 58 gedaan en bleven tot dien prijs gezocht; 3 pCt. 36$\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, met veel handel; uitgestelde 11$\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, geringe omzetting.

Frankrijk. 3 pCt. fondsen à 75$\frac{3}{4}$ verhandeld. *Engeland.* 3 pCt geconsolieerde 88$\frac{3}{4}$ gedaan.

Rusland. Oude en nieuwe Russen 101$\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ met koopers; Russen van 1833 bijzonder gezocht, 92$\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, 93, 93$\frac{1}{8}$ gebleven; die van 1831 minder gewild en à 93 te verkrijgen; papieren roebels 66, 65$\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, 66, 66$\frac{1}{8}$, 66$\frac{3}{16}$ à $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{4}$ gebleven; certificaten 66 à $\frac{1}{8}$.

Oostenrijk. 5 pCt. metalliken 92$\frac{3}{4}$, à $\frac{13}{16}$; 2$\frac{1}{2}$ pCt. dito 49$\frac{7}{8}$ geld; 5 pCt. weenerbank bij *Goll en Comp.* à 96 pCt. betaald en gezocht.

Brazilianen 66$\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$; *Grieken* 100 pond 24 à $\frac{1}{2}$; 200 pond 21 à $\frac{1}{2}$; 300 pond 20$\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$; Columbia 2de ligting 100 pond 17$\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$; Mexico 6 pCt. 100 pond 34 à $\frac{1}{2}$: 150 pond 32 à $\frac{1}{2}$; 5 pCt. dito 25$\frac{1}{2}$ à 26 pCt. in alle deze fondsen zijn kleinigheden omgezet.

Beurs van den 3den December.

Onze fondsen-markt verkeerde ook heden wederom in eene tamelijk willige houding; door overvloed van geld worden in alle binnen- en buitenlandsche effecten inkoopen gedaan.

Politiek nieuws was hoegenaamd niets.

Holland. 2$\frac{1}{2}$ pCt. 49$\frac{11}{16}$; 5 pCt. 94; kansbiljetten 22$\frac{3}{8}$; oude sijndicaat 88$\frac{7}{8}$ à 89; nieuwe 72$\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; handelmaatschappij 98$\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$.

Spanje. 5 pCt. 58$\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; 3 pCt. 37$\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{8}$; uitgestelde 12$\frac{1}{8}$.

Rusland. Russen van 1831 en 1833 93$\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; roebels 66$\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$.

Oostenrijk. 5 pCt. metallieken 93$\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; 2$\frac{1}{2}$ pCt. 50$\frac{1}{4}$; 5 pCt. Weenerbank, bij *Goll en Comp.*, 96$\frac{1}{8}$.

Brazilie. 66$\frac{7}{8}$, 67, 67$\frac{1}{4}$. Mexico 6 pCt. 34$\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$.

Grieken en Columbianen zonder variatie.

Mengelwerk.

Spanje en Portugal.

Spanje en *Portugal* zijn nu aan de orde van den dag in de politieke wereld. Derwaarts zijn aller oogen gerigt. De aandacht der groote mogendheden, die de weegschaal van het lot der volken hebben in handen genomen, om het evenwigt te houden, dat is, om elkander den loef af [illegible] is thans voornamelijk op *Spanje* en *Portugal* gevestigd. *Holland* en *Belgie* hebben tot dus verre de eer gehad van boven allen de voorwerpen te zijn van hare teedere bezorgdheid en bemoeijingen. Geene moeite en kosten hebben zij gespaard, om de wonden van die van een gescheurde brokken te heelen, of liever om de lijst der Europesche volken te verrijken met een jeugdig en edel koningrijk, uit het afgescheurde gedeelte zamengesteld. Waarlijk eene grootsche onderneming, waarover de late nakomelingschap niet minder dan de tijdgenoot verbaasd zal staan, als een meesterstuk, zoo niet van geregtigheid, dan toch van diepe staatkunde, die zich moedig boven alle wetten van regt en billijkheid weet te verheffen. Protocollerender-wijze, demonstrerender-wijze, kanonnerender-wijze, zeeschuimender-wijze, observerender-wijze, nota's gewijze, twiststokender-wijze, ja geene *wijzen*, heimelijke en openbare, hebben zij onbeproefd gelaten, om het luisterrijke werk, waardoor hare namen zullen vereeuwigen, te voltooijen. Langer dan drie jaren (ten blijke dat zij een zwaarwigtig en daarom allerroemrijkst stuk ondernomen hebben) zijn zij daarmede bezig geweest; en — nog is er geen einde aan te zien. Het jonggeboren of nieuw gebakken volk, dat zij op hare armen dragen, om het in de rij der volken, waarin het nooit gestaan heeft, te plaatsen, dat wil zich wel schikken naar den wil van zijne schutsheeren; maar de oude vader, dien zij, als stoute bengels, ontloopen zijn, is te hoofdig, om van zijn oud eigendom iets ten behoeve van die ondankbare kinderen af te staan en hen te helpen groot maken. Deze houdt daarin maar vol, en laat zich, noch door bedreigingen, noch door dwangmiddelen van zijn stuk brengen. De groote mogendheden daarentegen zeggen: «gij *zult*, gij *moet*. Wilt gij alleen wijzer zijn, dan wij met ons vijven?, wat praat gij van regt. Daar kunnen de hooge staatkunde en diplomatie zich niet mede ophouden. Magt, magt alleen is het groote punt van waar wij uitgaan; magt alleen geeft ons regt van spreken en gebieden. Gij hebt niet anders te doen, dan u daaraan te onderwerpen, al zijn het oproerlingen, die wij de hand boven het hoofd houden; als ons dit zoo behaagt, kunt gij er niets tegen te zeggen hebben.» Wilt gij u tegen onze schepping van een nieuw volk en nieuwen koning verzetten? wat is dit anders dan met het hoofd tegen den muur loopen. Dit is vorstentaal, die alles moest afdoen; en evenwel blijft de zaak nog onafgedaan.

Te meer, nu *Spanje* en *Portugal* tusschen beiden komen, nu aldaar een oorlog is uitgebarsten in het eene land, tusschen eene schoonzuster en eenen schoonbroeder, en in het ander tusschen twee volle broeders. Dat kunnen de goede vrederegters nog met onverschilligheid aanzien, maar de oneenigheden van zulke kleine volkjes als de Noord-Nederlanders en de Belgen, neen! Was het te vreezen, dat daaruit een algemeene oorlog ontstaan zou, hoe veel meer nog uit de beroering van zoo veel grooter

landstreken. De burger-oorlog is aldaar reeds in volle woede. Beide partijen schijnen met elkander in strijdkrachten gelijk te staan. Dit kan lang duren, en ligt kan de vlam tot naburige landen overslaan. Maar wat zal men doen? wie zal er de handen in steken? Die het begint zal niet terstond gedaan hebben. Dit zal volk en geld kosten. En de vraag is dan nog, of men er iets bij zal winnen? Er is niet veel te halen van eilanden, die reeds voor lang zijn uitgeput; en nu waarschijnlijk door binnenlandsche beroerten geheel verwoest zullen worden. — Welk eene drukte zal dit veroorzaken in de kabinetten! vooral in die der vijf Europesche scheidsmannen. De Hollandsch-Belgische aangelegenheden moeten nu wel achterstaan, en blijven misschien vooreerst aan den spijker hangen of worden misschien (men kan het niet weten) des te eerder beslist, om van dien kant de handen ruim te hebben voor nog grooter aangelegenheden.

Engeland en *Frankrijk* beginnen hier weder, gelijk in de Belgische questie, zich op den voorgrond te plaatsen, maar schijnen eene betere partij te zullen dienen. In het eerste geval trokken zij te velde tegen eenen gevestigden liberalen staat, maar nu schijnen zij, dien in 't zuiden te willen ondersteunen of vestigen, voor zoo ver zij don PEDRO, en MARIA en CHRISTINA tegen de bekende anti-constitutionnele dwingelanden, don MIGUEL en don CARLOS, willen te hulp komen. De drie noordsche mogendheden schijnen als nog weder de stilzittende of observerende rol te willen spelen, om ten minsten eerst eens de kat uit den boom te zien vallen. In dit geval kunnen zij geene betere rol kiezen, daar voor hen het tooneel zoo ver van huis is. *Engeland* en *Frankrijk* zijn hier de naasten tot intervenieren. Gerust kunnen de anderen het spel van verre aanzien.

Frankrijk inzonderheid moet er zich wel mede bemoeijen. Eigen veiligheid en belang zullen het daartoe drijven. *Frankrijk* ligt er onmiddelijk aan gelegen, wat er omgaat aan de andere zijde der *Pyreneen*. Het ellendige *Belgie* heeft het nu ten noorden tot een bondgenoot, of eigenlijk tot zijnen vassal; maar van veel meer belang is het voor hetzelve in het zuiden *Spanje* aan zijn lijntje te hebben. In geval van oorlog zou het veel afdoen, of het dien nabuur tot vriend of vijand had. Behalve dit, het kokende heldenbloed der Franschen bruischt zoo sterk, dat het binnen zijne grenzen zich niet bepalen kan. Vechten willen zij toch. Voor welke zaak, is hun tamelijk onverschillig. Zij laten zich tot alles gebruiken, hetzij voor of tegen het liberalismus of het constitutionnele stelsel, zoo als dit nog in onze dagen blijkt; getuige hunne vorige expeditie in *Spanje*, om despotismus en fanatismus op den troon te helpen; getuige de inneming van *Ancona*, waardoor zij de verdrukte voorstanders van vrijheid en verlichting schenen te willen beschermen, terwijl zij ze hen eerder aan vervolging blootstelden, en heimelijk of openbaar genoeg met den Paus heulen; getuige hunne gewapende aanvallen tegen *Holland*, dat een gelijke regeringsvorm van burgerlijke vrijheid heeft, als zij zelven tegenwoordig, en dat zij daarom, indien zij als verdienstelijke propogandisten, of voortplanters van echte liberale beginselen zich wilden gedragen, tot hunnen bondgenoot moesten maken.

De Franschen moeten dan maar weder op *Spanje* losgaan. Daar zullen zij wel gelegenheid vinden om hunnen vechtlust te koelen, en van hun overloopend krijgsbloed bij stroomen uit te storten, zoo als zij voorheen gedaan hebben; want het staat niet te denken, dat het slechts te doen is, met een enkel afgesloten kasteel, door vijf duizend dapperen bezet, met een leger van 60,000 man en Luiksche mortieren tot eenen puinhoop te schieten. De Engelsche *Times* zegt ondertusschen, dat dit, ingevolge de koppigheid van Koning WILLEM geschied, gediend heeft om den krijgsroem der Franschen te vergrooten; schoon de krijgskundige wereld de ontwijfelbare uitspraak gedaan heeft, dat alleen CHASSÉ met zijne verdediging *roem*, en GÉRARD met zijne overwinning niets dan *schande* behaald heeft.

Maar in *Spanje* staat een nieuwe weg van krijgsroem open.

De partij, die zij in 1823 ten onder bragten, wacht nu op hunne hulp. Zij kunnen nu wezenlijk, als zij het regt meenen, aldaar der goede zaak en der menschheid, die zij eenmaal schandelijk verdrukt hebben, eene krachtdadige dienst bewijzen, en totde herstelling veel toebrengen. Daartoe rust op hen eene dure verpligting, willen zij oude schulden en schandvlekken uitwisschen. Maar er zal wat te doen vallen, schoon het ook schielijk beslist kan worden. In 1820 hebben de Spanjaarden getoond, dat zij veerkracht genoeg hadden, om door eigen middelen, zonder vreemde hulp, eene revolutie, op liberale beginselen gegrond, tot stand te brengen, en vol te houden, gelijk ook destijds de Portugezen, de Napolitanen en Italianen. Men kon niet verwachten, dat in die rijken van heerschende duisternis, zoo veel verlichte, waardige en edele mannen gevonden werden, als zich toen aan het hoofd stelden. Niet dan door buitenlandsche overmagt, zoo als die der Franschen en der Oostenrijkers, heeft hun werk van grondwettige hervorming kunnen vernietigd worden. Vergeet dit niet, gij! die zoo gedurig wilt beweren, dat de gemelde volken niet rijp noch waardig zijn, om door constitutionnele beginselen bestuurd te worden. Zij zijn er veel vatbaarder en veel waardiger voor dan de karakterlooze Belgen. Dit zoude men zien a's de goede partij (zoo mag men haar toch wel noemen, in tegenoverstelling van die der apostolieken, snoode monniken en priesters, die van inquisitie spreken, en Hemel en aarde willen bedriegen) als de goede partij (zeg ik) door vreemde magt (zoo het noodig is) ondersteund, of slechts niet onderdrukt wierd, gelijk tot nog toe geschiedde.

Jammer is het, dat de Regentes van *Spanje* eene zoo dubbelzinnige houding aanneemt, en door haar dubbelzinnig manifest, het verlichtste en waardigste gedeelte der natie in het onzekere laat omtrent hare be doelingen. Zij heeft op die wijze alle partijen in hare belangen willen overhalen; en nu bezit zij het vertrouwen van geen van allen. Had zij onbewimpeld zich aan de partij der liberalen aangesloten; de oude raad van ministers door anderen doen vervangen; MINA aan het hoofd ge steld van zijne oude spitsbroeders, misschien had zij reeds hare partij allerwege onder bedwang en geene noodlottige interventie van buiten noodig. Maar zoo als zij het aangelegd heeft tot nog toe, blijft zij in het naauw zitten. Misschien wil zij liever alleen vrijmagtig regeren, dan verantwoordelijk zijn voor wetten en cortes. Dit echter zal haar bezwaarlijk gelukken. Wat er eindelijk van worden zal, moet de tijd leeren.

Gedachten over den Handel,

Onder anderen met betrekking tot den geprojecteerden ijzeren spoorweg naar Keulen. *Door den schrijver van de* BEDENKINGEN OVER HET CREDIET. Amsterdam *bij* J. GUYKENS, 1832.

(*Vervolg.*)

De *Latijnsche koopman*, in het *Handelsblad*, heeft eene groote tooverkracht verloren. Sedert wij hem dat latijn hebben afgeleerd, vinden de *badauds*, dat hij maar even zoo verstandig praat, als zij zelven kunnen doen; en dat het dan eene ongehoorde aanmatiging van hem is, zulke dingen te laten drukken. Het is evenwel volstrekt niet onmogelijk, dat het een groot man is: en bij ons, zoo als bij allen, die hem niet van zoo nabij kennen, wil er dat dan ook veel gemakkelijker in: voor zijn *valet de chambre*, — dat is wat anders.

De man is wel wat zwaar op de hand: maar toch willen wij zijne met de Nederl. el uit te meten recensie volgen: niet om er den geest van uit te drukken; (het is *stoomsleper* vóór en *stoomsleper* na!) maar om het weetgierig publiek opmerkzaam te maken op eenige kernachtige spreuken en gezegden, die mijnheer zoo van zelf en ongezocht uit de pen vloeijen. Waarom niet even als in de tijden van SALOMO?

Voor deze keer hebben wij de onbescheidene aanmerkingen der lezers afgesneden. Zij moeten leeren eerst te gelooven, en dan meê te praten. Langzamerhand pas leert men zulke wijsheid aanschouwen: in het eerst verblindt zij het gezigt. Zie hier dan een en ander uit het blad van 24 October.

1. Het is eene ongehoorde belemmering voor den spoorweg, wanneer de sneeuw zoo dadelijk wordt opgeruimd.

2. Een transport-middel, dat ééns in de week stil staat, is even zoo lastig voor het gerijf van den handel, als een ander, dat twee maanden achtereen onbruikbaar is.

3. Wanneer er tweeërlei soorten van landwegen met elkander vergeleken worden, dan moet de rivier één dier beiden zijn.

4. De baan, die het water aanbiedt, is nog gladder dan de ijzeren sporen. (De lezer gelieve hier te denken aan de Keulenaars, die op schaatsen geëxpedieerd worden.)

5. *Men ziet de sporen slijten*, is eene krachtige uitdrukking, waardig om er, als eene bijzonderheid op terug te komen. (Dat zal wel aardig wezen. Wat is de hoop toch zalig!)

6. Hoe sneller een geladen wagen voortgesleept wordt, hoe sterker de drukking en wrijving der last is. (NB. zonder schokken of stooten.)

7. Wanneer men op den spoorweg in 't geheel geen steenkoolen noodig heeft, dan is er ook niet op te doen. (Eenvoudige waarheid, wel minder krachtig dan die andere, maar toch goed om op te teekenen: men mogt ze eens vergeten.)

8. Wordt gevraagd, een voorbeeld, dat dit of dat *niet* gebeurd is. (Dat zal eene nieuwe inventie zijn: wanneer mijnheer zoo gelukkig is, moet hij daar octrooi voor vragen.)

Met dergelijk zout worden mijnheers langere vertoogen besprenkt. Maar, is het niet wat te zeggen? daar berigt men uit *Keulen*, dat men intusschen voortgaat met de voorbereidende werkzaamheden tot dien goddeloozen spoorweg, en dat die onderneming dáár op prijs gesteld wordt Het *Handelsblad*, dit berigt overnemende in het nommer van 16 November, kan het maar niet gelooven. Natuurlijk! Hij had het zóó gezegd, en, in de sints eeuwen om hare verhevenheid zoo bewonderde manier van spreken, uitgeroepen: « *Er zij geen spoorweg!* » — en ziet, reeds drie weken lang had hij gelijk, *er was geen spoorweg*; want men maakt zoo een ding niet in korten tijd. Maar nu gaan zich anderen in 't hoofd brengen, dat er toch wel eens een komen kan. Dit is zeer moeijelijk om te slikken voor mijnheer. Er is dan ook aan die Keulenaars niet te doen. In plaats van zich getrouw aan mijnheers stoomsleper vast te houden, gaan zij waarachtig hun eigen zin volgen en hun voordeel zoeken.

Nog meer! Heeft mijnheer niet honderdmaal gezegd, en *Europa* gewaarschuwd, dat men ooggetuige moet zijn van den *Liverpoolschen* spoorweg, (zoo als die heer van die *krachtige uitdrukking*) om overtuigd te worden, dat het overbrengen van zulke ondernemingen naar elders noch voordeelig, noch doelmatig is? En wat lezen wij nu in het *Mecanic Magazine* van 19 Octob. ll.? « dat de Fransche minister THIERS, na den Liverpoolschen spoorweg, vergezeld van den ingenieur VIGNOLES, bezigtigd te hebben, naar *Frankrijk* is teruggekeerd, zullende deze verdienstelijke ingenieur het toezigt hebben over het aanleggen van den ijzeren spoorweg van *Dieppe* naar *Parijs*.» Die heeren schijnen dus niet afgeschrikt te zijn. Maar, het zal hun slecht bekomen, zal het *Handelsblad* zeggen. En dan nog een andere weg van *Havre* naar *Parijs!* Het is, of er geen *Handelsblad* bestaat: het is om dol te worden. Hebben zij dan de *Seine* niet, om er stoomslepers op te gebruiken? en, nog daarenboven, een kanaal?

Intusschen komt het Belgische plan zeer nabij de uitvoering. En hier moeten wij den schrijver van de *Gedachten over den Handel* afvallen, wanneer hij betoogt, dat, naar alle waarschijnlijkheid, *Belgie* dien spoorweg niet zal aanleggen. Hij schijnt er niet op gerekend te hebben, dat *Belgie's* commerciele wetgeving geheel ten gevalle van *Engeland* zal gewijzigd worden; dat lord AUCKLAND, president *of the Board of Trade*, daarmede reeds verre gevorderd is: dat *Engeland* alzoo, voor overzeesche en eigene producten, een formidabel entrepôt te *Ostende* en vooral te *Antwerpen* zal hebben: en dat een zeer ruim vervoer in staat is, om groote onkosten te dekken. Des schrijvers argument is behoorde aldus te zijn: « wanneer *Antwerpen* een' spoorweg zal hebben, dan is het voor ons onvermijdelijk er ook eenen te maken: — *Antwerpen* zal er een hebben: — dus..... Zich te verbeelden, dat men hier met de langwijlige, en door stoomslepers nog kostbaarder wordende rijnvaart, de concurrentie zal kunnen uithouden van het tarief en de snelheid van den Antwerpschen spoorweg, is te dwaas om er iets tegen te zeggen. Het *groote blad* schijnt dit niet te begrijpen: gelukkig zijn er anderen, die het wel inzien. Hoe is het met de *administratie*?

N.

Een woord over centralisatie.

Wij hebben dezer dagen, in één onzer dagbladen, een stelsel van bestuur zien verdedigen, waartegen onze geachtste en kundigste staatsmannen zich meer dan eens met de grondwet, dat fundament onzer constitutionnele regering, in de hand, krachtig en overtuigend hebben doen hooren; een stelsel, lijnregt strijdend met den geest dier wet en zoodoende onbestaanbaar met onzen regeringsvorm; een stelsel, waaruit men het nuttige en noodzakelijke wil afleiden, dat alle ondergeschikte besturen, tot de huisgezinnen toe, aan den leiband behooren te loopen; dat, even als bij de Fransche regering, waarvan nog vele hebbelijkheden bij ons zijn overgebleven, alles moet uitgaan van den minister en tot hem terug keeren: zoodat, bij voorbeeld, de geringste verordening, eene bloote daad van het bestuur van een gehucht, door hetzelve behoort te worden voorgedragen aan het gezag, boven hetzelve gesteld, om van daar verder op te klimmen, tot dat de voordragt eindelijk bij den minister aanlandt, die, de zaak goedkeurende, daarop een besluit neemt, dat besluit aan het naaste gezag onder hem uitvaardigt, tot dat hetzelve, van gezag tot gezag afdalende, eindelijk in handen valt van het bestuur van het gehucht, waar intusschen, om de bewuste langwijligheid, de omstandigheden nu niet zelden eenen keer genomen hebben, zoodat het besluit ten eenemale onnoodig is geworden; een stelsel, eindelijk, dat men gewoon is met den naam van *centralisatie* te betitelen.

Wij oordeelen het van onzen pligt, ter bestrijding van hetzelve, onzen geachten lezers het volgende te doen opmerken of te herinneren.

Onze grondwet bepaalt den werkkring van het algemeen en bijzonder regeringsbestuur, en wel zoodanig, als het meest overeenkomt met den staat onzer maatschappij en den trap onzer beschaving. Zij verbindt de wetgevende met de uitvoerende magt; waarborgt de regten van het hoofd van den staat en de regten der natie; en ademt eenen geest van maatschappelijke vrijheid, die als de grondslag onzer nationale welvaart moet beschouwd worden. Tot het *algemeen* regeringsbestuur behoort eerst en vooral, dat het hoofd van den staat met de vertegenwoordigers der Natie de gemeene zaken overweegt, en beide de nationale belangen op de doelmatigste wijze handhaven. De algemeene wetten worden daarom gemaakt met gemeen overleg van den Koning en de Staten-Generaal; en onder deze bekleeden de finantiele wetten, hetzij voor één of tien jaren, eenen voornamen rang. Tot het *bijzonder bestuur* behooren, onder anderen, de werkzaamheden der provinciale staten en der gemeente-besturen. Aan eerstgenoemden wordt, blijkens Art. 146, geheel en al overgelaten de beschikking en beslissing van alles, wat tot de gewone en inwendige politie en oeconomie behoort. Alle zoodanige reglementen en ordonnantien, als zij voor het algemeen provinciaal belang noodig keuren, moeten echter, alvorens haar beslag te bekomen, aan de goedkeuring van den Koning worden onderworpen. Aan de gemeente-besturen wordt, blijkens Art. 155, gelijke vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen, overeenkomstig den inhoud hunner reglementen, toegekend; schoon zij verpligt zijn, van hunne vereischte plaatselijke verordeningen afschriften te zenden aan de staten hunner provincie; blijvende het echter den Koning voorbehouden om ten allen tijde daarvan inzage te vorderen en zoodanige bevelen te geven als hoogstdezelve zal vermeenen te behooren.

« Vraagt men nu — zegt onze verdienstelijke vaderlandsche staatsman VAN HOGENDORP (1) — of de staten der provincien en de plaatselijke besturen heden die vrijheid nog genieten en die werkzaamheden uitoefenen, hun bij de grondwet toegekend: wij gelooven, dat die vrije werkzaamheden van tijd tot tijd zijn gekortwiekt geworden, en dat er zelfs een groot onderscheid bestaat tusschen den tijd hunner instelling en den tegenwoordigen tijd.» Is dit zoo, dan mogen wij hier veilig een gezegde, uit de welversneden pen van denzelfden staatsman voortgevloeid, bezigen: « Menigmaal wordt het hoofd van den staat veel meer aangepoord door zijne dienaars (ministers) tot eene uitbreiding zijner wettige magt, dan hij uit zich zelven daartoe genegen zou geweest zijn.' Elk minister zoekt gemeenlijk de palen van zijn gebied uit te zetten, in gevolge het algemeen menschelijk zwak, of uit eigenbelang; aan beide welke verkeerdheden een eed op de grondwet alleen paal en perk kan stellen, die hunne verantwoordelijkheid in zich besluit.»

Met den geest onzer grondwet is derhalve het bewuste centralisatie-stelsel lijnregt strijdig; gelijk het nog daarenboven strijdt met 's Konings eigen woorden, vervat in het besluit van den 18den Februarij 1814, No. 5, waarin wij lezen: « Overwegende, dat de inrigting der zoogenoemde budgets, bij de Fransche administratie, verzeld ging van eene reeks van formaliteiten en *kleine* bemoeijenissen, welke, als, OP KENNELYK MISTROUWEN *gegrond*, en tot niets *strekkende dan om* NOODELOOS *het gewigt der oppermagt te doen gevoelen, met onze bedoelingen even zeer als met onze vaderlandsche grondbeginselen strijdig zijn* enz.» En niettegenstaande deze dubbele strijdigheid, worden er nog gevonden, die beweren, dat de grondslag onzer constitutionnele regering op centralisatie berust, wier vermindering eindelijk de algeheele slooping van het staatsgebouw ten gevolge moet hebben. Hoe dit mogelijk zij, laat zich hierdoor verklaren, dat de zoodanigen de heraadslaging over en de handhaving der algemeene nationale belangen verwarren met de huishoudelijke bemoeijingen der ondergeschikte besturen, welke bij, uit hoofde dier verwarring, voor eene magtsuitbreiding vatbaar rekenen; waartegen dezelfde grondwet krachtdadig waakt, die eene naauwkeurige afzondering van nationale en plaatselijke belangen bevat; « te meer noodzakelijk, — zegt onze VAN HOGENDORP, — omdat het groote kwaad van het Fransche bestuur in de centralisatie bestond, welke alle plaatselijk belang en bestuur in de ongerijmdste afhankelijkheid brengt van het algemeen of nationaal bestuur, en de geringste reparatie aan een gemeene tehuis van een dorp onderworpen maakte aan het verlof en de goedkeuring eens ministers.»

Neen, de vermindering van zulke verordeningen of liever overgebleven Fransche hebbelijkheden, kan de grondslagen van ons staatsgebouw nimmer ondermijnen; integendeel er wordt zelfs eene geheele vernietiging van dezelve gevorderd, ter onderschraging van ons staatsgebouw en ter gewenschte, ter noodzakelijke vereenvoudiging van het administratief beheer, hetwelk, om de centralisatie, een heer van ambtenaren noodig heeft, waarvan een derde gedeelte, zoo niet meer, ten profijte van 's lands schatkist, best kan gemist worden, zonder dat er eenige de minste vertraging in den gewonen loop der werkzaamheden van het algemeen en bijzonder bestuur plaats grijpt; terwijl die zelfde vereenvoudiging nog bovendien strekken kan om den voortgang dier kleingeestige en mistrouwen kenmerkende bemoeijingen te doen ophouden, waarvan wij in onze inleiding reeds met een woord gewag maakten, en waarvan wij ten slotte nog één voorbeeld uit duizenden zullen aanhalen.

Wij zijn weder een jaargetijde ingetreden, waarin verschillende gedeelten onzes Vaderlands bloot staan voor noodlottige overstroomingen. Ter voorkoming dier landplaag worden millioenen besteed aan bedijkingen, en zijn daarover besturen aangesteld, op wier kunde en ijver men zich veilig mag verlaten. Het gevreesde gevaar nadert. Het oogenblik breekt aan, dat het zoogenoemde dijkleger zijnen post betrekt en alle noodige aanstalten maakt, om dijkbreuk en overstrooming te verhoeden. Er wordt kennis van gegeven aan den minister, en de ambtenaren zijn op hunnen post. Intusschen wijkt het gevaar en worden de genomene maatregelen overbodig, maar desniettegenstaande mag niemand den betrokken post verlaten vóór het ontvangen der ministeriele order. Die order komt, en op hetzelfde oogenblik eischen de omstandigheden, dat men blijft waar men is en den gestaakten arbeid hervat. Zal men in zulk een mogelijk geval nu het heilzame of het belagchelijke der zoogenoemde centralisatie proefondervindelijk bewezen zien?

(1) In zijne bijdragen tot de huishouding van staat, 8ste d. 2de stuk p. 136.

Heden overleed tot mijne, mijner kinderen en Behuwd-Kinderen bittere droefheid, mijn dierbare Echtgenoot, *ALBERTUS BARENBRUGH*, na eene langdurige verzwakking, in den ouderdom van 74 jaren, en na eene Echtvereeniging van bijna 43 jaren.

ZUTPHEN, den 28sten November 1833.

G. DE ROLLER. Wed. A. BARENBRUGH.

COMMISSARISSEN der NEGOTIATIE voor den STRAATWEG van de *GREBBE* naar *DIEREN* en van *ARNHEM* naar *APELDOORN*, adverteren mits dezen, dat op den 2den December 1833 zijn Uitgeloot de acten van Aandeel No. 164, 199 en 258, aflosbaar in Januarij 1834, ten Kantore van de Heeren *J. H. THOMAS EN ZOON*, te *Arnhem*. Voorts dat de Renten der gezegde Negotiatie, verschenen den 1sten Januarij 1834, zullen worden betaald ten zelfden Kantore, te rekenen van den 6den dier maand, des Maandags en Dingsdags van elke week, des voormiddags van 10 tot 12 ure.

Het ERVE en GOED, *de Kwasenbosch*, onder *Brummen*, breeder omschreven in de Haarlemsche Couranten van den 14den en 23sten November ll. en in de Arnhemsche Couranten, van den 14den en 21sten November ll. staat thans (1 December 1833) met de hoogen op . . . ƒ 9050 —

De devinitive veiling zal plaats hebben ten huize van *GERRIT JAN HUPKES*, te *Dieren*, den 12den December 1833, des voordemiddags om 11 uren; terwijl steeds informatien te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris Mr. *E. Æ. HOOGLANDT*, te *Dieren*. Brieven franco.

TE HUUR: een BOVENHUIS, van verscheidene KAMERS, allen uitziende in de vrolijkste straten te *Arnhem*, met KEUKEN, MEIDEN-KAMER, ZOLDER, KELDER en PROVISIE-KAMER, om dadelijk te kunnen aanvaarden. Te bevragen bij *A. PRINS*, op den Grooten Oort, te *Arnhem*.

Arnhem. De Heer *MAGNUS MORIS* berigt het geëerde publiek, dat hij alhier arriveren zal Maandag den 9den en blijven tot den 15den dezer ten huize van den heer *A. STERREN*, aan de St. Janspoort, met een uitmuntend assortiment BRILLEN met SCHILDPAD, in GOUD en ZILVER gemonteerd, als alle GLAZEN, die tot gezigtkundige instrumenten behooren.

Mr. *A. P. C. VAN TROJEN*, Advokaat en Procureur te *Nijmegen qq.*, is voornemens ten overstaan van den Notaris *P. A. VAN REES* aldaar, op Woensdag den 18 December 1833, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den Kastelein *W. CRUM*, te *Herveld*, te verkoopen: Eenen BOUWHOF, *Nimmer Homoet* genaamd, betaande in HUIS No. 58, met SCHUUR, HOF, BERG, BOOMGAARD, WEIDE- en BOUWLANDEN, gelegen onder *Herveld*, groot te zamen 39 Bunders, 28 Roeden en 70 Ellen.

In massa, bij inzet met de hoogen gebragt op 10,000 Guldens.

Ten huize van den Kastelein *E. LOHMAN*, buiten de Velperpoort, op het Cingel, zal men *heden* avond geven BAL, waarvan den aanvang zal zijn des avonds ten zeven ure. De entrée is 50 centen, waarvoor men gelag zal kunnen genieten en niemand toegelaten worden die geen entrée betaald heeft.

*** Bij *R. J. SCHIERBEEK*, te *Groningen*, is gedrukt en alom verkrijgbaar gesteld:

H. FOLMER; *candidaat voor de H. Dienst.* Proeve eener algemeen geldende Voorstelling van het verband tusschen het lijden en sterven van CHRISTUS en de vergeving van zonden. *Uitgegeven ten voordeele van Behoeftigen*, à 65 Cent.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.